

Ислом Нури

1 - Дарс

□□□□□ □□□□□□

Араб тили сарф фанида ўзидан бирор маънони англатган сўз **калима** дейилади. Калима ҳарфлар бирикмасидан иборат. У бир ҳарфлидан тортиб етти ҳарфлигача бўлиши мумкин:

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□ каби.

Араб тилида ҳам ўзбек тилидаги каби кўп калималар сўзнинг туп-ўзак ҳарфларига четдан қўшимча ҳарфлар қўшиш орқали ясалади. Масалан: “иш” сўзига “чи”, “хона” ва “лар” қўшимчаларини қўшиш йўли билан ишчи, ишхона ва ишлар каби бошқа-бошқа маънолардаги бир неча сўзларни ясаймиз.

Шунга ўхшаш арабчада ҳам масалан: □□□□□□ калимасига .□..ёки □□□.. ёки . □... □ ҳарфларини қўшиб □□□□□□□□□□ , □□□□□□□□□□ , □□□□□□□□□□ сўзларини ясай оламиз.

Ўзакка четдан қўшилган ҳарфлар **сўз ясовчи қўшимчалар** дейилади. Сўз ясовчи қўшимчалар калиманинг олдига, охирига ва ўртасига қўшилиши мумкин. Шу билан бирга ўзакдаги ҳаракат ва сукунлар ҳам ўзгаради. Ўзакнинг ҳаракатларининг ўзгариши ва ораларига бошқа ҳарфлар кириб қолиши натижасида сўзнинг ўзаги қайси, қўшимча ҳарфлари қайси эканлигини ажратиш олиш қийинлашади. Калиманинг ўзагини аниқламасдан туриб маъносини топиб бўлмайди. Масалан: □□□□□□□□ калимасининг ўзаги □□□□□□ сўзидан иборатлигини билиб олганимиздан кейингина □□□□□□ - дарс ўқитиладиган жой маъносидалигини тушуна оламиз.

Ислом Нури

□□□□□□ □□□□□□

2. □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ : □□□□□□
□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

3. □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ : □□□□□□
□□□□□□□ □□□□□□□□□□

4. □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ : □□□□□□
□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□

2 - машқ. Ушбу калималарни ёнида кўрсатилган вазнга солинг.

1. □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ : □□□□□□
□□□□□□□ □□□□□□□□□□

2. □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ : □□□□□□
□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

3. □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□ : □□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

4. □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□ : □□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□